

Popper Péter:

7 undok megjegyzés a szerelem kínjairól

Elmondanék – diákosan pontokba szedve, mint egy érettségi tételt – néhány fontos dolgot.

1. Az emberiség története egy testvérgyilkossággal kezdődik. Káin megöli Ábelét, mert Isten visszautasította az ő áldozatát, csak Ábelét fogadta el. A Biblia mintha arra figyelmeztetne, hogy az ember életében a lehető legnagyobb sérelem a visszautasítás. Mert minden visszautasítás egyben ítéletet is hordoz: nem vagy méltó rá, nem vagy méltó hozzám, nem kellesz, nem felelsz meg, vannak jobbak nálad stb. S ha ez a visszautasítás, a szenvedélynek, a rajongásnak, vagy akár csak az ösztönök által felkorbácsolt vágynak szól – a sérelem megsokszorozódik, és elviselhetetlen erősségű indulattá duzzadhat. Ezért, aki szerelmet utasít el, nagy szenvedésnek teszi ki a másikat, és veszélyes tűzzel játszik.

2. Az évezredek bölcsessége azt mondja: Az ezer mérföldes út is egy lépéssel kezdődik. A tízemeletes ház is egy sor téglából kezdik felépíteni. Tehát sose játsszunk egy másik ember szenvedélyével. Az első lépést nem szabad megtenni. Az első sor téglát nem szabad lerakni. Akkor még egy kis seb, egy kis fájdalom árán minden megoldható. De ha ezt nem vállaljuk, mert gyávák vagyunk, álságosan kíméletesek, lusták, az „időre bízzuk” életünk kellemetlenségeinek elintézését, vagyis sodródni kezdünk, akkor kiderülhet, hogy az idő nem old meg helyettünk semmit sem, hanem nagy tragédiák felé sodor.

3. Azt gondolom, hogy az ember öngerjesztő lény. Nagyon ritkán fordul elő – s legtöbbször csak a lektűrökben – a meglátni és megszeretni egy pillanat alatt. A gyatra szerzők ezt úgy szokták kifejezni, hogy „mintha villámcsapás futott volna át mindkettejükön.” Szép lenne, de legtöbbször nem igaz. Hanem az történik, hogy az ember vágyódni kezd a szerelemre. S szinte „kinyitja magát” egy remélt szenvedély előtt. Ezért a híres magyar író, Füst Milán egy apróhirdetést szeretett volna feladni: „Meglévő szenvedélyekhez tárgy kerestetik!”

4. Egy öreg pszichológus – akit leggyakrabban mégis csak szerelmi csalódások, kapcsolatok válsága miatt keresnek fel – hajlamos úgy vélekedni, hogy a szerelmeseknek legtöbbször fogalmuk sincs arról, kit szeretnek. Mert először is vágnak a szerelemre, s ha végre felbukkan a várva várt dalia vagy tündér, rávetítik minden erotikus fantáziájukat, vágyképeiket, álmaikat az „igazi”-ról, és a saját képzeletük által kifestett képbe szeretnek bele. S hogy e fantáziakép mögött milyen a valódi ember, arról alig tudnak valamit. Ám ha eljönnek a csalódások drámai percei, akkor nem saját magukra haragszanak, hanem a partnerre: Miért nem vagy olyan, amilyennek elképzeltetek? Arról már nem is szólok, hogy a lángoló szerelem a grandiózus színjátékok ideje, mindenki a legjobb, a legszebb arcát mutatja. Mögötte rejtve marad a valódi jellem, a minden emberben meglévő torzulatok, sokszor nehezen elviselhető rigolyák, szokások.

Szégyenkezve vallom be, hogy ezért én nem vagyok lelkes híve az úgynevezett szerelmi házasságoknak. A kölcsönös rokonszenv, a barátság, sőt még az érdek által vezérelt kapcsolatokban is több a reális emberismeret.

5. A szerelem vidéke különben is tele van önbecsapásokkal. Félezer évvel ezelőtt egy angol drámaíró megírta egy valódi szerelem történetét. S az emberek ma is beülnek a színházba, és bámulják Rómeó és Júlia sorsának alakulását. Szerelem tehát létezik, de elég ritka jelenség, Viszont manapság valaki kitalálta, hogy tisztességes férfi, erkölcsös nő csak szerelemből fekszik le választottjával. Nosza, akkor mindent ki kell nevezni szerelemnek: minden tetszést, megkívánást, vonzódást, flörtöt, szexuális izgalmat. Mi értelme van ennek?

6. A szerelem lopakodó gyilkosa a lustaság. Amikor a megszerzett boldogság biztonsága elkezd rongálni a hétköznapiakat. Amikor már lusták vagyunk udvarolni, csábítani, kíváncsiak lenni magunkra – a mosakodást, a fogmosást, a fésülködést, a kölni használatát és a vonzó ruhát, pizsamát is beleértve. Minek? Hiszen már a miénk. Csakhogy ezzel kondul meg a halálharang egy férfi-női kapcsolat felett. Mert a szívünkbe kellene felírni csupa nagybetűvel: AZ EMBER NEM TULAJDON!

7. Az igazi szerelem szenvedély, extázis, boldogság. Ám mindez nem állapot, hanem rövid időre felvillanó szenzáció. S ha elmúlt? Akkor megjátsszuk magunkat? Vagy új élmények után nézünk? Hiszen megszoktuk, hogy szinte „jár nekünk” ez a szélsőséges érzelmi-indulati állapot. Mondják, hogy a szerelem szeretetté alakul át. Előfordul. De legtöbbször közöny, undorodás, gyűlölködés lesz belőle, amint ezt a válóperek meg a gyerek-elhelyezési küzdelmek, a vagyonmegosztás gusztustalan harcai bizonyítják.

Mi hát a teendő? A legfontosabb, hogy soha ne hallgasson senki az ilyen mániásan igazat mondó öreg „szakemberre”, amilyen én vagyok. Soha senki ne hallgasson senkire – se szülőre, se barátokra –, aki károg, óv, figyelmeztet, amikor ő szárnyalni akar az ég és a nap felé, hogy utolérje a boldogság kék madarát. Egyrészt, mert úgyis hiába minden okoskodás. A szenvedély mindig erősebb az okos szónál. Másrészt, mert ez a bizonyos kék madár kiszámíthatatlan. Néha hagyja magát megfogni, néha maga száll rá valamelyik kiválasztottja vállára, s különben sem létezik.

Mert még el kell mondanom egy szomorú hírt. Az „Igazi” sem létezik. Nincsen. Sehol nem él valahol egy nő vagy egy férfi, aki az igazi, s akit csak meg kell találni. De aki szerencsés, élete során találkozhat két-három olyan emberrel, akiből lehetne „igazi”. De ehhez nagyon sok türelem, lemondás, megértés, háttérben maradás szükséges, ám végül kialakulhat egy olyan viszony, melyben a másik már nélkülözhetetlenül belecsiszolódott, vagyis igazivá vált.

Popper Péter